

■ A hazai perinatalis intenzív centrumok által regisztrált adatok szerint tavaly 811, úgynevezett RDS-betegségben szenvedő koraszülött közül 302 meghalt. Az ok többnyire: a tüdő éretlenségéből adódó légzésképtelenség. Hogy milyen sors vár a megmentettekre? A szegedi egészségügyi gyermekotthon 200 lakója közül például a legtöbben a koraszülés okozta betegségek miatt kénytelenek a családi környezet helyett intézetben leélni az életüket. Olykor a legszeretőbb anya minden fizikai energiája és lelkiereje is kevés ahhoz, hogy szellemileg elmaradott vagy mozgásképtelen gyermekét ellássa. Akkor anyagi és pszichés teher ez, amellyel az egészséges testvérek nevelése mellett sok család képtelen megbírkózni, s ha fájó szívvel is, kénytelen intézetbe adni beteg gyermekét. Mintegy átlagként a súlyos anyagi kiadások is: ezeknek a kellenél korábban érkező, éretlen újszülötteknek a jelentős része ugyanis megmenthető. Van rá mód. Egyelőre csak a pénz és egyes hivatalok készsége hiányzik. *Dr. Pintér Sándor* egyetemi tanár, a SZOTE gyermekklinikájának igazgatója és *dr. Katona Márta* adjunktus tapasztalatait, szakvéleményét adjuk közre ennek alátámasztására, a mielőbbi intézkedés reményében.

A betegség neve: *respirációs distress szindróma (RDS)*. A koraszülöttek éretlenségéből adódó legsúlyosabb megbetegedés, amelyet a tüdő fejletlensége okoz. Nem nyílnak meg ugyanis a tüdőhólyagocskák, mivel nem termelődik a szervezetben elegendő *surfactant* nevű anyag, amely erről gondoskodna. Ezáltal az újszülött tüdeje nem képes az oxigén-széndioxid gázcserére, így súlyos esetben a csecsemő megfullad.

Az ilyen veszélyes állapotban lévő csecsemőt születése után azonnal géppel lélegeztetik. Ennek az intenzív ellátásnak a napi költsége 62 400 forint. Jelenleg, a hazai gyógyszeres kezelés híján, több, mint 14 napig kell működtetni a gépet. Ha ezt beszorozzuk a betegek számával, óriási összeg jön ki. És sajnos, a gondos és költséges kezelés ellenére nem menthető meg mindegyik csecsemő élete: Magyarországon ma a perinatalis intenzív centrumokban minden negyedik,

Életüket az ajándékba adott cukorka édesíti meg... (Fotó: Nagy László)

■ **Akkor drága, ha nem adjuk**

Életmentő gyógyszer, koraszülötteknek

A sokat emlegetett nemzetközi egészségügyi statisztikák szerint hazánkat a koraszülöttek aránya alapján is a legrosszabb helyezettek között tartják számon. Az évente világra jövő 120-130 ezer baba közül minden tizedik a kellenél korábban látja meg a napvilágot, míg nyugaton ez az arány mindössze 3-4 százalék.

RDS-ben szenvedő baba meghal.

Létezik azonban egy olyan, szintetikus, mesterségesen előállított készítmény, az *Exosurf*, amelyet angliai bejegyzése után már számos országban sikeresen alkalmaznak az orvosok. Hatására jelentősen csökkent a koraszülöttek halálozási száma és kisebb lett a megbetegedési arány. Kevesebb éretlen koraszülött vakult meg, kevesebben kaptak agyvérzést és kevesebb csecsemőnél maradt vissza szellemi károsodás.

Az élet- és egészségbeli nyereség mellett nem elhanyagolhatók az anyagi előnyök sem, amelyek idővel mégis együtt járnak a valóban drága gyógyszer alkalmazásával. Mivel kipróbálásra a szegedi klinika is kapott 10 kezelésre elegendő adagot ebből a készítményből, *Pintér professzornak* és adjunktusának a személyes tapasztalatokon kívül érvként használható számításai is vannak.

Az idén *Exosurf*-ot kapott, 1800 gramm alatti, légzési elégtelenséggel világrajzott hét baba közül öt ma is életben van, valamennyien egészségesek, köztük egy ikerpár. Halál- és látáskárosodás egyikük esetében sem lépett föl. A légcsőbe helyezett tubuson át a tüdőbe juttatott anyag hatására drámái javulást figyelhetek meg az orvosok.

A mindössze két alkalommal adandó gyógyszerből egy ampulla ára 35 700 forint. Bármi hitegen hangzik: egy magyar kisgyerek élete, jó esetben, 71 500 forintért megváltható lenne. Évente 52,7 milliót kellene szentelnie az országnak arra, hogy ne veszítsünk el annyi ígéretes életet, ne történjék annyi családi tragédia, és kevesebb, emberhez méltatlan módon élő, társunk eltartásáról kelljen gondoskodnunk. Az is lehet, hogy *végülis, hosszú távon a drágább az olcsóbb*. Csökkenti a költségeket az, hogy a készítménnyel kezelt

koraszülöttet a 14 nap helyett csak 8 napig lélegeztetik készülékkel. Csak az így nyert napokkal – a hazai betegek számát figyelembe véve – több, mint évi 300 milliót lehet megspórolni. S akkor még nem szóltunk azokról a kiadásokról, amelyeket a tb takarít meg, ha kevesebb az ingyenes gyógyszeres kezelésre jogosult fogyatékos gyerekek. Az ország egész költségvetésére is jótékonyan hat, ha kevésbé zsúfoltak, a kórházak, az egészségügyi gyermekotthonok, ha minél kevesebb az eltartásra szoruló felnőtt.

Az orvosok számításai szerint – hosszú távon – évente összesen több, mint fél milliárd forint a ráfizetésünk amiatt, hogy nem élünk a tudomány adta életmentő lehetőséggel. Amellyel gyérülne a könny és a szenvedés a mi hazánkban is. Amelynek révén évente 200-zal kevesebb anyának kellene gyászolnia gyermekét. Amellyel elérhetnénk: évente 100-150-nel kevesebben gyarapítanák az évtizedeken át szellemi, testi sérülteként tengődők táborát.

Mérlegelhetjük, mi a drága, s mi nem. Úgy tűnik: az *Exosurf* akkor drága, ha nem adjuk.

Chikán Ágnes

■ **24 milliárdos ugródeszka**

A Marshall-segélyt is mi adjuk?

A mezőgazdaság átalakulásáról és a földkérdéskörrel megoszlanak a vélemények. Az, hogy pár év távlatából nézve a most optimista, a most pesszimista, vagy a most realistának tűnő megközelítés igazolódik-e be, tudni nem, csak sejteni lehet.

A SzAB Jog- és Gazdaságtudományi Szakbizottsága, a Magyar Közgazdasági Társaság Csongrád Megyei Szervezete és a Magyar Jogászegylet Agrárjogi Szakosztálya ebben a témában megrendezett tegnapi szegedi ankétján alapozásként *Fülöp Mihály*, az FM Hivatal vezetője a közelmúlt és jelen termelési adatait és tendenciáit vázolta. A termelés visszaesésére csak egy adalék: A '89-eshez képest megyénk állattenyésztése megfeleződött. Ebben a helyzetben is dominánsak a szövetkezetek, de megyénkben napjainkban is több mint 10 ezer család él a magángazdaságából.

Szamosközi István, a Csongrád Megyei Földhivatal helyettes vezetője szerint, mivel a kiosztott kárpótlási jegyekhez mérten elenyésző a vonzó állami tulajdoni kínálat, a nyár végétől szükségszerűen nőtt meg a földéhség. A részarányokkal együtt a közel 6 millió

hektár kimérése országosan 24 milliárd forintba taksálható. Ezen az áron alakítunk ki évek alatt másfél millió, átlagban 2-4 hektáros birtokot. A működőképes üzem nagyságot megelőző koncentráció ennél drágább ugródeszkáról nem is indulhatna.

Benkő Zsuzsanna, a megyei Kárrendezési Hivatal vezetője az éjszakába és reggelbe nyúló árverések szaporodásáról szólt. Legutóbb például a napi öt árverés egyik helyszínén 160 embernek 18 ezer aranykoronát adtak el.

Bagi Ádám, a megyei Agrárkamara ügyvezetője szerint a mezőgazdaság szükségsszerű átalakítása megkívánta volna az élelmiszer-gazdasági stratégia újrafogalmazását. A keleti piac nem omlott össze, csak elvesztettük. A térség 100 millió lelkes piacának önkéntes felajánlásával mi adtunk Marshall-segélyt a Nyugatnak.

Csikai Miklós, a szentesi Árpád Szövetkezet elnöke szerint a világ legrosszabb szövetkezeti törvényével megteremtettük a föld és vagyon nélküli szövetkezeti formát. A kitűjtött földéhség magyarázata: ragaszkodás az utolsó utáni reményhez.

T. Sz. I.

Termelők a családokért

A Magyar Családok Országos Szövetsége Nagyatádon, Sárbogárdon és környékén, valamint Szigetszentmiklóson nagy sikerű alma-, burgonya- és hagymavásárlási akciót szervezett októberben, főleg Szabolcs-Szatmár megyei termelők bevonásával a rászoruló családok részére. Az akciók sikere alapján a Családi Szövetség országos mozgalmat hirdet *„Termelők a családokért – családok a termelőkért”* címmel.

Az országos szövetség felkéri a Családi Szövetség helyi szervezeteit, de minden jószándékú állampolgárt is, hogy működjön közre a családok és a termelők közötti közvetlen

kapcsolat megszervezésében. Ezzel a családok, akik egyre nehezebb anyagi helyzetben vannak, olcsón juthatnának nagy mennyiségben alapvető élelmiszerekhez, ami a karácsonyi közeledtével különösen időszerű. A termelők pedig megszabadulnának az őket is nyomorgató lánckereskedelemtől, s megélhetésük biztosítása mellett is jutányosan adhatnák a családoknak áruikat. A Családi Szövetség örömmel vállalná *térttérmentesen* a közvetítést is.

A mozgalomhoz való csatlakozás és az akciók híreit a következő címre kéri: *Családi Szövetség Szigetszentmiklós, Bercsényi út 14. 2310.*

Körtyvélyessy Péter: Három pályázatot írtunk ki.

■ Az egykoron virágzó, majd 6000 embert is foglalkoztató cég, a Délép felszámolása tavaly júniusban kezdődött meg. Négyezer hitelező közel 1 milliárd forintért tartotta a markát. Apránként megkezdődött a vagyontárgyak és az üzletrészek értékesítése.

A szőregi úti, 8 hektáros sporttelep már *alig hasonlít néhai önmagához*. Lepusztulóban van, jórészt raktárként üzemel. De más lenne itt az élet! – gondolta magában az orvosi egyetem, amelynek a hallgatói, dolgozó szívesen vennék igénybe a létesítményeket. A hatezres kollektívának ma nincs igazából hol sportolnia, főleg a fedettpálya hiányzik.

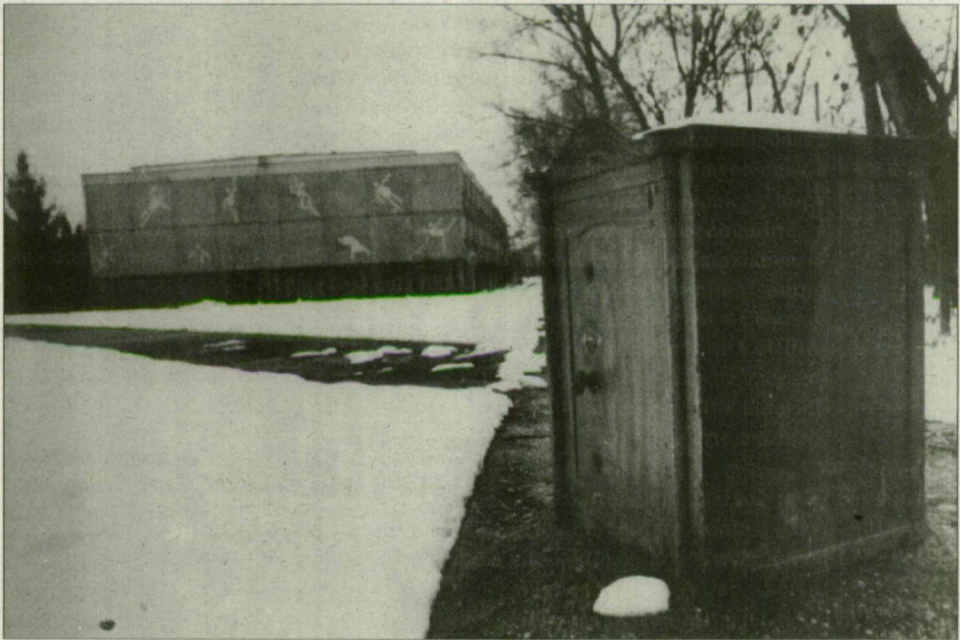
Fedél alá kellene hozni nemcsak a sportot, hanem a sporttelep ügyét is, vélekedett *Rózsa Edit* országgyűlési képviselő, amikor tegnap délelőtt az egyetem jogi képviselőjével, *dr. Ábrahám Lászlóval* megkereste *Körtyvélyessy Pétert*, a vállalat volt vezérigazgatóját, a felszámolás előkészítőjét. (Az exdirektor egyik munkatársa, fotelében elterülve tett cinikus megjegyzést a sajtó hívtalan érkezése láttán. Neki ez a dolgunk. Neki pedig bizonyára az elterülés.)

Rózsa Edit elmondta: az orvosi egyetem egy fórumon kérte a képviselőket, hogy támogassák törekvésüket a sporttelep megszerzésében. (Ez a város érdeke is, nemcsak az intézményé.) Ő költségvetési indítványt is nyújtott be a parlamentben, hogy megteremtse a fedezetet a vásárláshoz. Közben olyan információk kaptak szárnyra, hogy a *sportpályát „felparcellázza”, feldarabolva kívánják értékesíteni*. Szeged alpolgármestere szerint ezt rendelet tiltja, a felszámoló a sporthivatal engedélyét sem kérte meg az ügyben.

Körtyvélyessy úr megvilá-

■ **A Délép-pálya sorsa**

Darabolják, vagy az egyetemé lesz?

Ez a kassza a 130 millióra vár? (Fotó: Schmidt Andrea)

gította, a vagyon értékesítésénél elsődleges szempontjuk az, hogy minél többet kapjanak

az ingatlanokért. *Háromszor írták ki a pályázatot* a sporttelepre, egyszer sem jelentke-

zett olyan, aki egyben óhajtott volna – mindenki számára ez lenne a legkedvezőbb megoldás – megvásárolni. Ezért fordult meg bennük a feldarabolás ötlete. Megrendeltek erre egy tervet, de még szerződést nem kötöttek rá. Egyébként az egyetem vásárlási szándékáról az újságból értesült. Hangsúlyozta, neki csupán előkészítő szerepe van a felszámolásban.

Ábrahám ügyvéd úr amiatt méltatlankodott, hogy a felszámolásban illetékes személyek hetek óta nem állnak vele szóba, így nem nyílt még lehetőség a konkrét tárgyalás megkezdésére, az érdekek egyeztetésére. Mivel a Délép az államtól fillérekért kapta kezelésbe az adott területet, nem lenne etikus egy eget verő összeg megállapítása. A 130 millió nyilván irreális, ezért nem jelentkezett senki eddig a pályázatokra.

A félórás tárgyalás végén az asztalt körbe ülők elégedetten állhattak fel, mert *Körtyvélyessy Péter ígértett tett, hogy hamarosan megszervezi az érdekeltek, a döntésképes emberek találkoztóját*. Ez is valami!

V. Fekete Sándor